

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เมื่อบุคคลภายนอกร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน :

กรณีคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล-

มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีหนังสือ ด่วน ที่ ทม ๐๘๐๑/๔๓๙๗ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอร้องการดำเนินการเมื่อ บุคคลภายนอกร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนว่า มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นส่วนราชการในสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย จึงเป็นหน่วยงานของรัฐตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทาง ละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และข้าราชการในสังกัดของมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นเจ้าหน้าที่ที่ จะพึงต้องถือและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

คณะทันตแพทยศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดของมหาวิทยาลัยมหิดลได้ รายงานกรณีมีผู้ป่วยราย นางอารี มากจดี มีหนังสือเรียกร้องค่าเสียหายจำนวนห้าล้านบาท จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ ฟองสมุทร หรือเหล่าธรรมชาติ อันเนื่องจากการ ตรวจรักษาทำให้ตาบอดทั้งสองข้าง พุดไม่ได้และระบบการหายใจผิดปกติ ซึ่งคณะทันต แพทยศาสตร์ได้มีการประชุมคณาจารย์ภายในภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปากเพื่อปรึกษาหารือและ ทบทวนการตรวจรักษาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ฯ แล้วเห็นว่า การให้การ รักษาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ฯ เป็นการรักษาที่ถูกต้องมิได้ประมาท เลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด อีกทั้ง นางอารีฯ ผู้มีหนังสือเรียกร้องค่าเสียหายก็มิได้ แสดงพยานหลักฐานใด ๆ ต่อมหาวิทยาลัยฯ หรือต่อคณะทันตแพทยศาสตร์ หรือต่อผู้ช่วย ศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ฯ ในอันที่จะทำให้เห็นได้ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่ กล่าวอ้างนั้นเกิดจากการกระทำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ฯ โดยตรง นอกจากนี้ ยังปรากฏว่านางอารีฯ มิได้รับการรักษาแต่เฉพาะที่คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเท่านั้น แต่ยังไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลอื่นอีกหลายแห่ง และมีได้มาพบ แพทย์ตามที่นัดอย่างสม่ำเสมอ และโดยที่มหาวิทยาลัยมหิดลเห็นว่าบุคลากรทางการแพทย์ของ มหาวิทยาลัยมีความสำคัญในอันที่จะต้องให้การรักษาผู้ป่วยเป็นอย่างดีและเท่าเทียมกัน แพทย์แต่ ละคนมีจิตวิญญาณและจริยธรรมในการรักษาผู้ป่วยให้หายจากโรคอันไม่พึงประสงค์ แต่ในทาง ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่มีอยู่แพทย์กลับต้องถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในการ

ปฏิบัติหน้าที่เพียงแต่ผู้ป่วยมีหนังสือเรียกร้องค่าเสียหายโดยไม่ได้แสดงหลักฐานใด ๆ ให้พอรับฟังได้เลย

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหิดลจึงขอหารือว่า เมื่อมหาวิทยาลัยได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากนางอารีฯ แล้ว แต่โดยข้อเท็จจริงยังไม่ปรากฏว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่กล่าวอ้างนั้นเป็นการกระทำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ฯ หรือไม่ เช่นนี้ มหาวิทยาลัยจำต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

อนึ่ง มหาวิทยาลัยมหิดลได้มีหนังสือขอหารือไปถึงกรมบัญชีกลางแล้ว ซึ่งกรมบัญชีกลางเห็นว่า การดำเนินการในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น ข้อ ๓๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของการเริ่มต้นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอกได้กำหนดให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติว่า การกระทำตามหน้าที่ของผู้แทนนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคล เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือไม่ และผู้ใดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหิดลในฐานะหน่วยงานของรัฐสมควรดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในเรื่องดังกล่าวไว้เพื่อใช้ในการกรณีที่เจ้าหน้าที่ขอให้ศาลเรียกหน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นคู่ความในคดีตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อย่างไรก็ดี เพื่อความรอบคอบสมควรให้มหาวิทยาลัยขอหารือแนวทางปฏิบัติต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกทางหนึ่ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมหิดล) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงในเรื่องที่หารือนี้ว่า นางอารี มากงดี ได้มีหนังสือถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ ฟองสมุทร หรือเหล่าธรรมทัศน์ และมหาวิทยาลัยมหิดลให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการละเมิด โดยกล่าวอ้างว่าการตรวจรักษาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ฯ ทำให้ตนตาบอดมองไม่เห็นทั้งสองข้าง พุดไม่ได้และระบบการหายใจผิดปกติ และโดยที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นหน่วยงานของรัฐตามนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกานต์ฯ ก็เป็นเจ้าหน้าที่ตามนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔^๒ แห่ง

^๑ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

^๒ ในพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น หากผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกาณ์ฯ กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอื่นเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกาณ์ฯ ต่อมหาวิทยาลัยมหิดลในการที่จะถูกไล่เบี้ยก็จะอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เมื่อนางอารี มากงดี ได้ยื่นคำขอให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิงจิตติกาณ์ฯ และมหาวิทยาลัยมหิดลชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการละเมิด จึงเป็นกรณีที่นางอารีฯ ใช้สิทธิตามมาตรา ๑๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มหาวิทยาลัยมหิดลจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อ ๓๒^๔ และข้อ ๓๓^๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ ต้องรับคำขอของนางอารีฯ และหากเห็นว่าคำขอนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตน ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ลงชื่อ พรทิพย์ จਾਲะ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่จะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

^๔ ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงานรับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบกรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

^๕ ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๔๖